

25. helluntain jälkeinen viikko, keskiviikko

Päivän epistola

(2. Tess. 2: 1 – 12)

”Veljet, otamme nyt puheeksi Herramme Jeesuksen Kristuksen tulemisen ja sen, että meidät kootaan hänen luokseen. Me pyydämme, veljet, ettette heti menetä malttianne ja säikähdä, jos joku vedoten Hengen ilmoitukseen tai muka meidän puheeseemme tai kirjeeseemme väittää, että Herran päivä on jo käsillä. Älkää antako kenenkään millään tavoin johtaa itseänne harhaan. Ennen tuota päivää näet tapahtuu uskosta luopuminen ja ilmaantuu itse laittomuus ihmishahmossa, kadotuksen ihminen. Hän, Vastustaja, korottaa itsensä kaiken jumalana pidetyn yläpuolelle, asettuu itse istumaan Jumalan temppeliin ja julistaa olevansa Jumala. Muistattehan, että puhuin teille tästä jo silloin, kun olin luonanne. Te tiedätte, mikä häntä vielä pidättää, niin että hän ilmestyy vasta kun hänen hetkensä koittaa. Vääryyden salainen vaikutus on jo olemassa. Sen, joka sitä on vielä pidättämässä, on vain ensin poistuttava tieltä; silloin ilmestyy tuo vääryyden ihminen, jonka Herra Jeesus on surmaava suunsa henkäyksellä ja tuhoava tulemisensa kirkkaudella. Vääryyden ihminen tulee Saatanan vaikutuksesta suurella voimalla, tehden petollisia tunnustekoja ja ihmeitä. Hänen vääryytensä pettää ne, jotka joutuvat kadotukseen, koska he eivät ole rakastaneet totuutta, joka olisi pelastanut heidät. Siksi Jumala lähettää rajun eksytyksen, jotta he uskoisivat valheeseen, ja niin saavat tuomionsa kaikki ne, jotka eivät ole uskoneet totuuteen vaan ovat valinneet vääryyden.”

Eilinen teksti ja tämän päivän teksti menevät päällekkäin kahden jakeen verran. Siinä käsitellään sitä, että Herran päivä ei kirjoitushetkellä vielä ollut käsillä, vaikka sellaista opetusta esiintyikin.

Tekstin alku ”Otamme nyt puheeksi” on 1700 -luvun suomennoksissa muodossa ”Mutta me rukoilemme teitä, rakkaat veljet”. Erikielisissä käännöksissä käytetään molempia muotoja. Kreikankielinen sana voidaan suomentaa sanoilla kysyä, pyytää, rukoilla. Sanajärjestys nykyisessä suomennoksessa on erilainen ja sana pyytää on nykyisessä suomennoksessa jakeen lopussa.

”Älkää antako kenenkään millään tavoin johtaa itseänne harhaan.” Petoksen vaara lopun aikana ja jo sitä ennen on usein esillä Uuden testamentin lopun aikaa käsittelevissä kirjoituksissa (Mark. 13: 5 – 7; Luuk. 21: 8 – 9; 17: 22 – 24; Ilm. 13: 13 – 14). Kirjoittaja ei kerro, kuka johtaa harhaan. Osa tutkijoista ehdottaa, että kyse olisi vääristä profeetoista tai hallitsijoista. Harhaan joutuminen Kristuksesta ja Kirkosta on yksi merkki lopun ajan tulemisesta. Toinen on ”laittomuus ihmishahmossa”. Tämä yhdistyy Johanneksen kirjeiden Antikristukseen (vrt. 1. Joh; 2. Joh.) ja

Ilmestyskirjan petoon (vrt. Ilm. 13). Tästä Vastustajasta löytyy mainintoja Vanhassa testamentissa (Dan. 7: 25; 8: 25; 11: 36), Kristus mainitsee hänet (Matt. 24: 15) ja Paavali oli kertonut siitä aikaisemmin tessalonikalaisille.

Lopun ajan ajattelussa esiintyy ajatus, että pahuuden on saavutettava tietty täyttymys ennen aikojen loppua (Ilm. 22: 11). Sen on ilmaistava itsensä pahimmalla mahdollisella tavalla. Ennen aikojen loppua ”ilmaantuu itse laittomuus ihmishahmossa kadotuksen ihminen. Hän, Vastustaja, korottaa itsensä kaiken jumalana pidetyn yläpuolelle, asettuu itse istumaan Jumalan temppeliin ja julistaa olevansa Jumala.” Tällöin osa niistä, joilla on usko, tai pitäisi olla usko, menettävät sen. Tällaisia tapahtumia on Jerusalemin temppelin historiassa. Jumalan oikean palvelemisen hylkääminen oli yleistä, kun seleudikien kuningas Antiokhos IV Epifanes vainosi juutalaisia (1. Makk. 2: 15; Dan. 9: 14). Hän valloitti ja ryösti Jerusalemin temppelin sekä kielsi siellä juutalaisen uskon mukaisen toiminnan. Vuonna 63 e.Kr. sotapäällikkö Pompeius valloitti temppelin ja kävi siellä. Vuonna 40 keisari Caligula määräsi pystytettäväksi Jerusalemin temppeliin häntä itseään kuvaavan kuvan.

”Kadotuksen ihminen” tai ”Vastustaja” saa vaikutteita profeetta Danielin kirjasta (Dan. 11: 36 – 37). Siinä kuvataan historiallista hirmuvaltiasta joka aiheutti uskosta luopumisen. Vastaavanlaista tekstiä on myös profeetta Jesajalla (Jes. 14: 13) ja profeetta Hesekielillä (Hes. 28: 2). Toisessa tessalonikalaiskirjeessä Vastustaja on vertauskuva todellisesta paholaisesta, uskon vastakohdasta. Hän on Jumalan vastustaja, Kristuksen vastustaja, ja hän tuo ihmisille väärän, ennenaikaisen toisen tulemisen. Hän on todellinen väärä profeetta. ”Korottaa itsensä kaiken jumalana pidetyn yläpuolelle” tarkoittaa jumalanpalvelusta. Näin hän hyökkää nimenomaan seurakuntaa vastaan. Toinen mahdollisuus on se, että tässä kuvataan Vastustajan yritystä anastaa itselleen Jumalan etuoikeudet. Tässä ei kuvata Jerusalemin temppelin hävitystä vuonna 70. Kirjoittaja toteaa, että hän ”puhui” tessalonikalaisille tästä aikaisemmin. Todennäköisesti hän tarkoittaa sitä, että puhe lopun ajoista on ymmärrettävä yleisenä varoituksena ja kehotuksen sanana varautua lopun aikaan (Mark. 13; Matt. 24 – 25; Luuk. 21: 5 – 36). Yksittäisiin yksityiskohtiin ei pidä kiinnittää huomiota. On myös mahdollista, että Paavali oli aikaisemmin puhunut tessalonikalaisille jotain sellaista, mitä ei mainita muualla tuon ajan juutalaisissa tai kristillisissä kirjoituksissa.

Me emme tiedä, ketä Paavali tarkoittaa tällä Vastustajalla. Jotkut pitävät häntä vääränä profeettana tai hallitsijana.

”Te tiedätte, mikä häntä pidättää” ei tarkoita jotain henkilöä tai jotain sellaista, joka olisi jotenkin salattua. Sillä voidaan viitata tessalonikalaisten kokemuksen kautta tulleet tietoon Saatanasta.

Joidenkin mukaan sillä tarkoitetaan evankeliumin julistamista tai Jumalan voimaa, maallista virkavaltaa tai hyväätekevää voimaa. Tai sitten kyse on siitä, että tietyt asiat tapahtuvat ennen Herran päivän tuloa. ”Hänen hetkensä koittaa” tarkoittaa todennököisesti Herran päivää, jolloin Vihollinen tuhotaan.

Kirjoittaja esittää näiden asioiden jatkuvuuden. Vaikka Vihollinen tulee vasta aikojen lopussa, niin hänen vaikutuksensa ”on jo olemassa”. Uskon nykyinen (kirjoitusajankohdan) järkkäminen on esimakua paljon pahemmasta tulevasta ajasta. Kirjoittaja ei selitä, mikä on Vihollista estävä tekijä, se voi olla jokin henki tai ihminen? Tämä tekijä joko poistetaan tai poistuu. Tämä aiheuttaa ristiriitoja seurakunnissa (1. Kor. 11: 19) ja väärää tiedottamista (Luuk. 21: 7 – 9). Seurakunnan on oltava tietoinen asiasta voidakseen välttää sen. Tämän tarkemmin asiaa ei selitetä.

Seuraavaksi kirjoittaja esittää Herran päivän, joka voittaa petoksen. Ensin tulee Vastustajan vääristelevä tuleminen. Hänet hävitetään Herran hengellä (Job 4: 9; Jes. 11: 4), tässä korostetaan Kristuksen osuutta Vastustajan tuhoamisessa. Vastustajan tulo tapahtuu ”Saatanan vaikutuksesta”. Hän tekee ”petollisia tunnustekoja ja ihmeitä”. Ne, jotka eivät ole rakastaneet totuutta, tulevat petetyksi. Mutta ne, jotka rakastavat totuutta, siis evankeliumin sanomaa, pelastuvat.

”Jumala lähettää rajun eksytyksen” sisältää ajatuksen, että Jumala hallitsee tapahtumien kulkua. Tämä ei merkitse ennaltamääräämistä. Yksi osa tätä ovat langettavat tuomiot niille, jotka sen ansaitsevat. Jumalan lähettämä ”raju eksytys” muistuttaa profeetta Miikan sanoja Israelin kuninkaalle (1. Kun. 22: 19 – 23), Jumala hallitsee jopa petoksenkin voimaa.

Teksti sisältää kuitenkin epäsuorasti myös lupauksen. Ne, jotka uskovat totuuteen, pelastuvat, jos eivät tee Jumalan sanan väärinymmärtämisestä seuraavaa vääryyttä (vrt. Room. 1: 18 – 32).

Päivän evankeliumi

(Luuk. 12: 48 b – 59)

”Veljet, jolle on paljon annettu, siltä paljon vaaditaan, ja jolle on paljon uskottu, se pannaan paljosta vastaamaan. ”Tulta minä olen tullut tuomaan maan päälle – ja kuinka toivonkaan, että se jo olisi syttynyt! Mutta minut on kasteella kastettava – ja missä ahdistuksessa olenkaan, ennen kuin olen sen läpi käynyt! Luuletteko, että olen tullut tuomaan maan päälle rauhaa? En suinkaan, vaan riitaa! Tästedes saman perheen jäsenet ovat eri puolta: viidestä on kolme kahta, kaksi kolmea vastaan. Isä joutuu vastakkain poikansa kanssa, poika isänsä, äiti tyttärensä ja tytär äitinsä, anoppi miniänsä ja

miniä anoppinsa kanssa” Jeesus sanoi sitten kansalle: ”Kun te näette pilven nousevan lännestä, sanotte heti: ”Tulee sade”, ja niin tulee. Tai kun tuulee etelästä, te sanotte: ”Tulee helle”, ja niin tulee. Te tekopyhät! Maan ja taivaan ilmiöt te kyllä osaatte tulkita, kuinka sitten ette tätä aikaa? ”Miksi te ette jo itse ratkaise, mikä on oikein? Kun olet vastapuolesi kanssa menossa oikeuteen, tee matkallasi kaikkesi, että pääset sovintoon hänen kanssaan. Muuten hän raahaa sinut tuomarin eteen, ja tuomari luovuttaa sinut vartijalle, joka panee sinut vankilaan. Usko minua: sieltä sinä et pääse, ennen kuin olet maksanut kaiken viimeistä lanttia myöten.”

Eilisen päivän evankeliumin viimeisen jakeen jälkimmäinen osa aloittaa tämänpäiväisen evankeliumin. Samanlaista tekstiä on Matteuksella (Matt. 10: 34 – 36; 16: 2; 5: 25 - 26), Markuksella (Mark. 10: 38; 14: 34) ja Johanneksella (Joh. 12: 27).

”Tuli” on Jumalan sana, Jeesuksen opetus. Samalla se ilmaisee Jeesuksen sanoman luonteen: se puhdistaa (Jes. 4: 4) ja saa ihmiset erottamaan arvottoman asian oikeasta asiasta. ”Tuli” on myös vertauskuva tuomiolle (Amos 1: 4). Se on myös ihmisiin vaikuttava Jumalan sanan julistus. Tämän tulen tulee loistaa sydämissämme. Oikein vastaanotettuna se tuhoaa elämästämme kaiken arvottoman. Tuli kertoo myös Pyhän Hengen toiminnasta seurakunnassa (vrt. Luuk. 3: 16; Ap.t. 2: 19). Viimeisellä tuomiolla se paljastaa, millainen ihminen on (1. Kor. 3: 12 – 15).

Sana ”kaste” ei kerro tässä yhteydessä kristillisestä kasteesta vaan on vertauskuva joutua vastoinikäymisen musertamaksi. Jumalalle uskollisena Jeesus menee Jerusalemiin kohdatakseen poislähtönsä (Luuk. 9: 31). Tässä yhteydessä kaste merkitsee Jeesuksen kuolemaa (vrt. Mark. 10: 35 - 39). Jotta Jeesuksen opetus voisi loistaa, niin Hänen oli ensin kuoltava. Tämä sanoma loistaa kaikille ihmisille maan päällä ja sen tulisi loistaa meidän sydämissämme. Tästä vaikutuksesta kertovat Emmauksen tiellä olleet opetuslapset: ”Eikö sydämemme hehkunut innosta, kun hän kulkiessamme puhui meille ja opetti meitä ymmärtämään kirjoitukset?” (Luuk. 25: 32)

Kristus on meidän rauhamme. Nyt Hän kuitenkin toteaa, ettei Hän tuo rauhaa maan päälle, vaan riitaa. Tämä näyttää ristiriitaiselta, mutta ei ole sitä. Kristuksen tuoma rauha merkitsee yhteyttä Jumalan kanssa, sitä, että mikään ei voi erottaa meitä Jumalasta. Maan päällä ei kaikki se, mikä kutsutaan rauhaksi, kuitenkaan ole todellista rauhaa. Jos totuus tuhotaan osapuolten välisen sopimuksen kautta, niin näin saavutettu rauha on vain näennäinen. Se ei tuo rauhaa Jumalan ja ihmisen välille.

Vastakkainasettelu perheenjäsenten välillä on saanut vaikutusta todennäköisesti profeetta Miikalta (Miika 7: 6). Kun luetaan jakeita 51 – 53, niin niiden kohdalla pitää muistaa vanhurskaan Simeonin

sanat Marialle: ”Tämä lapsi on pantu koetukseksi: monet israelilaiset kompastuvat ja monet nousevat. Hänet on pantu merkiksi, jota ei tunnusteta, ja sinun omankin sydämesi läpi on miekka käyvä. Näin tulevat julki monien sisimmät ajatukset.” (Luuk. 2: 34 – 35) Rauhaa ei voi saada millä tahansa keinolla, sillä Jumalan sanan kohdalla ei voi tehdä sovitteluratkaisua. Samalla on kuitenkin muistettava, että rauhattomassakin tilanteessa Jeesus kutsuu anteeksiantoon ja sovintoon (Luuk. 9: 51 – 56) sekä kehottaa rakastamaan vihamiehiäkin (Luuk. 6: 27 – 36). Teksti mainitsee vanhempia ja nuorempia ihmisiä. Kirkko ymmärtää, että vanhemmat ihmiset viittaavat vanhaan liittoon (Jumalan liitto Israelin kanssa), jonka jäsenet eivät hyväksy uutta liittoa (Kirkkoa). Se on myös ymmärretty taisteluksi ihmisen sisällä, jossa vanha (syntinen) ihminen taistelee hengellisesti uudistettua, kastettua ihmistä vastaan (vrt. Ef. 4: 20 - 24).

Sateen ja helteen ennustaminen oli helppoa. Tuulensuunta kertoi sen. Lännessä oli Välimeri ja sen kosteus, etelässä autiomaa ja sen kuumuus. Mutta nyt, Jumalan valtakunnan ilmestyessä Jeesuksen tullessa maan päälle ensimmäisen kerran, on merkkejä kriisistä, mutta nämä merkit ihmiset lyövät laimin.

Fariseukset eivät tekopyhydessään ottaneet vastaan Jeesuksen opetusta. Kansan kohdalla on sama tilanne, se ei näe Jumalan ratkaisun hetkeä Jumalan pelastushistoriassa, miten Jeesus toteuttaa sitä. Samanaikaisesti kansa kuitenkin tietää, miten oikeusasioissa pystyy etsimään sovintoa ja vapautusta vankeudesta. Jospa he osaisivat käyttää nerokkuuttaan ymmärtääkseen Jeesuksen ajan merkit.

Varhaisessa kirkossa nähtiin teksti oikeuteen menemisestä, matkalla sopimisesta ja ilman sopimista mahdollisesti tulevasta tuomiosta, kertovan ihmisen kohtalosta Jumalan edessä. Matka oikeuteen on ihmisen elämä. Tämän elämän aikana, ennen viimeistä tuomiota, tulee pyrkiä sovintoon Jumalan kanssa. Jos mennään oikeuteen asti, niin sieltä voi tulla langettava tuomio. Maininta ”sieltä sinä et pääse, ennen kuin olet maksanut kaiken viimeistä lanttia myöten” merkitsee käytännössä ikuisuutta.

Lantti oli pienin käytössä ollut kreikkalainen kuparikolikko. Työmiehen päivän palkka oli denaari ja denaarissa oli 128 lanttia.